

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 159/18
Luksemburg, 19 października 2018 r.

Postanowienie wiceprezesa Trybunału w sprawie C-619/18 R
Komisja / Polska

Polska zostaje zobowiązana natychmiast zawiesić stosowanie przepisów krajowych dotyczących obniżenia wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego

Postanowienie wiceprezesa Trybunału znajduje zastosowanie z mocą wsteczną do sędziów Sądu Najwyższego, których te przepisy dotyczą

W dniu 3 kwietnia 2018 r. weszła w życie nowa polska ustawa o Sądzie Najwyższym (zwana dalej „ustawą o Sądzie Najwyższym”). Na mocy tej ustawy wiek przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego został obniżony do 65 lat. Nowa granica wieku znajduje zastosowanie od chwili wejścia w życie ustawy. Przedłużenie czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia jest możliwe, jednak zależy od złożenia przez tych sędziów oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska i przedstawienia zaświadczenia stwierdzającego zdolność, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, a także od zgody wyrażonej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

A zatem zgodnie z tą ustawą sędziowie Sądu Najwyższego, którzy ukończyli 65. rok życia przed wejściem w życie ustawy lub osiągną ten wiek do dnia 3 lipca 2018 r., przechodzą w stan spoczynku z dniem 4 lipca 2018 r., chyba że do dnia 3 maja 2018 r. przedstawią wspomniane wyżej oświadczenie i zaświadczenie, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie przez nich stanowiska sędziego Sądu Najwyższego¹. Przy podejmowaniu swojej decyzji Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie jest związany żadnym kryterium, a decyzja ta nie podlega żadnej kontroli sądowej. Ponadto ustawa o Sądzie Najwyższym uprawnia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do swobodnego decydowania, do dnia 3 kwietnia 2019 r., o zwiększeniu liczby sędziów w Sądzie Najwyższym.

W dniu 2 października 2018 r. Komisja wniosła do Trybunału skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego². Komisja uważa, że obniżając wiek przejścia przez sędziów w stan spoczynku i stosując go do sędziów powołanych do Sądu Najwyższego przed dniem 3 kwietnia 2018 r. z jednej strony oraz przyznając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dyskrecjonalne prawo do przedłużenia czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego z drugiej strony, Polska naruszyła prawo Unii³.

W oczekiwaniu na wyrok Trybunału Komisja wystąpiła w ramach postępowania w przedmiocie środków tymczasowych o nakazanie Polsce, by do czasu wydania tego wyroku: 1) zawiesiła stosowanie przepisów krajowych dotyczących obniżenia wieku przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego; 2) podjęła wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, by

¹ W odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego, którzy ukończą 65. rok życia między 4 lipca 2018 r. a 3 kwietnia 2019 r., przejdą oni w stan spoczynku w dniu 3 kwietnia 2019 r., chyba że przed dniem 3 kwietnia 2019 r. przedstawią wymagane oświadczenie i zaświadczenie, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie przez nich stanowiska sędziego Sądu Najwyższego. Z kolei w przypadku sędziów, którzy zostali powołani przed dniem 3 kwietnia 2018 r. i osiągną wiek 65 lat po dniu 3 kwietnia 2019 r., przedłużenie czynnej służby tych sędziów po ukończeniu 65. roku życia podlega ogólnemu systemowi, czyli wymaga złożenia oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, a także wyrażenia zgody przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

² Sprawa [C-619/18](#).

³ Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

sędziowie Sądu Najwyższego, których dotyczą sporne przepisy, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im przed wejściem w życie ustawy o Sądzie Najwyższym; 3) powstrzymała się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów, których dotyczą te przepisy, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której powierzono jest kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego; 4) powiadomiła Komisję, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia (wiceprezesa) Trybunału, a następnie powiadamiała w regularnych odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału takie środki tymczasowe mogą zostać zarządzane przez sędziego rozpatrującego wniosek o ich zastosowanie jedynie wtedy, gdy 1) zostanie wykazane, że ich zastosowanie jest *prima facie* prawnie i faktycznie uzasadnione (*fumus boni iuris*) oraz 2) środki te mają pilny charakter w tym znaczeniu, iż ich zarządzenie i wykonanie przed ostatecznym rozstrzygnięciem jest konieczne w celu uniknięcia poważnej i nieodwracalnej szkody dla interesów Unii. Sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych dokonuje także w danym przypadku wyważenia występujących interesów.

W wydanym dziś postanowieniu **wiceprezes Trybunału, Rosario Silva de Lapuerta, uwzględniła wstępnie – na wniosek Komisji i jeszcze przed przedstawieniem przez Polskę uwag w ramach postępowania w przedmiocie środków tymczasowych⁴ – wszystkie wnioski Komisji do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych.**

Po pierwsze, w odniesieniu do wymogu dotyczącego istnienia *fumus boni iuris* wiceprezes, nie wypowiadając się co do samego zaistnienia *fumus boni iuris*, podkreśliła, że argumenty przedstawione przez Komisję nie wydają się na pierwszy rzut oka ani oczywiście niedopuszczalne, ani oczywiście bezzasadne. W związku z tym nie można wykluczyć spełnienia przesłanki dotyczącej *fumus boni iuris*.

Po drugie, jeżeli chodzi o przesłankę dotyczącą pilnego charakteru, wiceprezes zauważyła, że sporne przepisy prawa krajowego zaczęto już stosować ze skutkiem w postaci przeniesienia w stan spoczynku znacznej liczby sędziów Sądu Najwyższego, w tym Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i dwóch prezesów izb. Okoliczność ta, na którą nakłada się dokonane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej równoległe zwiększenie liczby sędziów tego sądu z 93 do 120, opublikowanie obwieszczenia o ponad 44 nieobsadzonych stanowiskach w Sądzie Najwyższym, w tym o stanowisku zajmowanym przez jego Pierwszą Prezes oraz powołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 27 nowych sędziów prowadzi do daleko idącej i natychmiastowej zmiany składu Sądu Najwyższego, która może ponadto zostać pogłębiona w drodze kolejnych powołań. Gdyby wniesiona przez Komisję przeciwko Polsce skarga o stwierdzenie uchybienia została ostatecznie uwzględniona, wynikałoby z tego, że wszystkie orzeczenia Sądu Najwyższego poprzedzające rozstrzygnięcie przez Trybunał wspomnianej skargi o stwierdzenie uchybienia byłyby wydane bez gwarancji związanych z przysługującym każdemu prawem podstawowym do dostępu do niezawisłego sądu. W tym względzie wiceprezes przypomniała, że wymóg niezawisłości sędziów wchodzi w zakres istotnej treści prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, mającego podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz dla zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim, określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości w postaci państwa prawnego. Naruszenie prawa podstawowego, takiego jak prawo podstawowe do niezawisłego sądu, już z samej natury tego prawa może prowadzić samo w sobie do wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody. W omawianym przypadku przymiot sądu ostatecznej instancji przynależny Sądowi Najwyższemu oraz powaga rzeczy osądzonej, jaką będą miały w

⁴ Ze względu na bezpośrednie ryzyko poważnej i nieodwracalnej szkody dla zasady skutecznej ochrony prawnej w ramach stosowania prawa Unii Komisja wniosła, na podstawie art. 160 § 7 regulaminu postępowania przed Trybunałem, o zarządzenie tych środków tymczasowych jeszcze przed przedstawieniem uwag przez Polskę.

rezultacie orzeczenia wydane przez ten sąd do czasu ogłoszenia wyroku Trybunału orzekającego w przedmiocie skargi o stwierdzenie uchybienia, pozwalają wykazać zaistnienie rzeczywistego ryzyka powstania poważnej i nieodwracalnej szkody dla jednostek, w przypadku gdyby nie zarządzono wnioskowanych środków tymczasowych, a skarga o stwierdzenie uchybienia zostałaby ostatecznie uwzględniona przez Trybunał. W tych okolicznościach wiceprezes stwierdziła, że w obecnym stadium postępowania przesłankę dotyczącą pilnego charakteru należy uznać za spełnioną.

Po trzecie, wiceprezes rozważyła, czy wyważenie między występującymi interesami przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych. Zauważyła, że gdyby skarga o stwierdzenie uchybienia nie została uwzględniona, zarządzenie wnioskowanych środków tymczasowych skutkowałoby jedynie przesunięciem w czasie stosowania spornych przepisów prawa krajowego. W tym kontekście wiceprezes stwierdziła, że zarządzenie takich środków nie jest w stanie poważnie narazić na szwank celu, któremu służą te przepisy. Natomiast, gdyby skarga o stwierdzenie uchybienia została ostatecznie uwzględniona, natychmiastowe stosowanie takich przepisów mogłoby wywołać nieodwracalną szkodę w zakresie prawa podstawowego dostępu do niezawisłego sądu.

UWAGA: Trybunał wyda wyrok co do istoty sprawy w terminie późniejszym. Postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych nie przesądza kwestii powództwa głównego.

UWAGA : Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku. Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) postanowienia jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793